
EBA/GL/2015/02

23.07.2015

Smjernice

o minimalnom popisu kvalitativnih i kvantitativnih pokazatelja
plana oporavka

Sadržaj

1. EBA-ine Smjernice o minimalnom popisu kvalitativnih i kvantitativnih pokazatelja plana oporavka	3
Status ovih smjernica	3
Zahtjevi za izvješćivanje	3
Glava I. – Predmet, područje primjene i definicije	4
Glava II. – Okvir pokazatelja plana oporavka	5
Glava III. – Pokazatelji kapitala	7
Glava IV. – Pokazatelji likvidnosti	7
Glava V. – Pokazatelji profitabilnosti	8
Glava VI. – Pokazatelji kvalitete aktive	8
Glava VII. – Tržišni pokazatelji	9
Glava VIII. – Makroekonomski pokazatelji	9
Glava IX. – Završne odredbe i provedba	9

1. EBA-ine Smjernice o minimalnom popisu kvalitativnih i kvantitativnih pokazatelja plana oporavka

Status ovih smjernica

1. Ovaj dokument sadrži smjernice izdane na temelju članka 16. Uredbe (EU) br. 1093/2010 . U skladu s člankom 16. stavkom 3. Uredbe (EU) br. 1093/2010 nadležna tijela i financijske institucije moraju ulagati napore da se usklade s ovim smjernicama.
2. Smjernice iznose EBA-ino stajalište o odgovarajućim nadzornim praksama unutar Europskog sustava financijskog nadzora ili o tome kako bi se pravo Unije trebalo primjenjivati u određenom području. Nadležna tijela određena člankom 4. stavkom 2. Uredbe (EU) br. 1093/2010 na koja se smjernice primjenjuju trebala bi se s njima uskladiti tako da ih na odgovarajući način uključe u svoje prakse (npr. izmjenama svojeg pravnog okvira ili nadzornih postupaka), uključujući i u slučajevima kada su smjernice prvenstveno upućene institucijama.

Zahtjevi za izvješćivanje

3. U skladu s člankom 16. stavkom 3. Uredbe (EU) 1093/2010 nadležna tijela moraju obavijestiti EBA-u o tome jesu li usklađena ili se namjeravaju uskladiti s ovim smjernicama, odnosno o razlozima neusklađenosti do 23.09.2015. U slučaju izostanka takve obavijesti unutar ovog roka EBA će smatrati da nadležna tijela nisu usklađena. Obavijesti se dostavljaju slanjem ispunjenog obrasca koji se nalazi na internetskoj stranici EBA-e na adresu compliance@eba.europa.eu s uputom „EBA/GL/2015/02”. Obavijesti bi trebale slati osobe s odgovarajućom nadležnošću za izvješćivanje o usklađenosti u ime svojih nadležnih tijela. Svaka se promjena statusa usklađenosti također mora prijaviti EBA-i.
4. Obavijesti će biti objavljene na EBA-inoj internetskoj stranici u skladu s člankom 16. stavkom 3.

Glava I. – Predmet, područje primjene i definicije

Predmet

1. Ove su Smjernice izrađene u skladu s člankom 9. stavkom 2. Direktive 2014/59/EU od 15. svibnja 2014. o uspostavi okvira za oporavak i sanaciju kreditnih institucija i investicijskih društava te o izmjeni Direktive Vijeća 82/891/EEZ i direktiva 2001/24/EZ, 2002/47/EZ, 2004/25/EZ, 2005/56/EZ, 2007/36/EZ, 2011/35/EU, 2012/30/EU i 2013/36/EU te uredbi (EU) br. 1093/2010 i (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća („Direktiva 2014/59/EU”), kojom se EBA-i nalaže da izradi smjernice kojima je cilj odrediti minimalni popis kvantitativnih i kvalitativnih pokazatelja plana oporavka.
2. U skladu s člankom 9. stavkom 1. Direktive 2014/59/EU, nadležna tijela zahtijevaju da svaki plan oporavka uključuje okvir pokazatelja koje utvrđuje institucija, a kojim se određuju okolnosti u kojima mogu biti poduzete odgovarajuće opcije iz plana. Okvir pokazatelja trebao bi biti uključen u planove oporavka izrađene u skladu s regulatornim tehničkim standardom o sadržaju planova oporavka izrađenima u skladu s člankom 5. stavkom 10. Direktive 2014/59/EU.
3. O tim se pokazateljima moraju složiti nadležna tijela prilikom procjenjivanja planova oporavka u skladu s člancima 6. i 8. Direktive 2014/59/EU, kako je detaljnije uređeno u EBA-inom regulatornom tehničkom standardu o procjeni planova oporavka izrađenih u skladu s člankom 6. stavkom 8. Direktive 2014/59/EU. Pokazatelji mogu biti kvalitativni ili kvantitativni ovisno o financijskom položaju institucije i jednostavni za praćenje. Nadležna tijela osiguravaju da institucije uspostave odgovarajuće sustave za redovito praćenje pokazatelja.
4. S obzirom na važnost za procjenu provedivosti opcija oporavka, plan oporavka trebao bi sadržavati detaljne informacije o postupku odlučivanja s obzirom na aktiviranje plana oporavka kao ključnog elementa sustava upravljanja, na temelju postupka internog obavještanja upotrebom pokazatelja u skladu s člankom 9. stavkom 1. Direktive 2014/59/EU.
5. Za potrebe ovih Smjernica „pokazatelji plana oporavka” znače kvalitativne i kvantitativne pokazatelje koje utvrđuje svaka institucija na temelju okvira utvrđenog u ovim Smjernicama radi određivanja okolnosti u kojima mogu biti poduzete odgovarajuće opcije iz plana oporavka.

Područje primjene i stupanj primjene

6. Smjernice su upućene nadležnim tijelima i onim institucijama koje su dužne izraditi planove oporavka sukladno Direktivi 2014/59/EU.
7. Institucije i nadležna tijela trebala bi primjenjivati ove Smjernice u skladu s odredbama o pojednostavljenim obvezama za određene institucije navedenima u članku 4. Direktive 2014/59/EU.

8. Ne dovodeći u pitanje prethodni stavak, nadležno tijelo može djelomično isključiti primjenu obveznih kategorija pokazatelja plana oporavka navedenih u stavku 11. glave II. ovih Smjernica ako smatra da određene kategorije pokazatelja plana oporavka nisu prikladne s obzirom na poslovni model investicijskih društava.

Slično tome, nadležno tijelo trebalo bi u svojim nadzornim praksama isključiti primjenu određenih kategorija i pokazatelja koji su predmet oborive pretpostavke iz stavka 12. i 13., ako smatra da se takve kategorije i pokazatelji ne mogu primijeniti na određene vrste investicijskih društava.

Glava II. – Okvir pokazatelja plana oporavka

9. Institucije bi trebale uspostaviti okvir pokazatelja plana oporavka, a ocijeniti bi ih trebalo nadležno tijelo uzimajući u obzir kriterije utvrđene u sljedećim stavcima.
10. Institucije bi trebale uključiti pokazatelje plana oporavka koji su i kvantitativne i kvalitativne prirode.
11. U plan oporavka institucije bi trebale uključiti barem sljedeće obvezne kategorije pokazatelja plana oporavka koje su objašnjene u glavama III. do VI. ovih Smjernica:
- pokazatelji kapitala
 - pokazatelji likvidnosti
 - pokazatelji profitabilnosti;
 - pokazatelji kvalitete aktive.
12. Osim toga, institucije bi u plan oporavka trebale uključiti sljedeće dvije kategorije pokazatelja plana oporavka koje su objašnjene u glavama VII. i VIII. ovih Smjernica, osim ako nadležnim tijelima na zadovoljavajući način obrazlože da te kategorije nisu prikladne s obzirom na pravnu strukturu, profil rizičnosti, veličinu i/ili složenost institucije (tj. oboriva pretpostavka):
- tržišni pokazatelji;
 - makroekonomski pokazatelji.
13. Institucije bi trebale uključiti određene pokazatelje plana oporavka uvrštene na popis po kategorijama naveden u Prilogu II. ovim Smjernicama, osim ako nadležnim tijelima na zadovoljavajući način obrazlože da takvi određeni pokazatelji nisu prikladni s obzirom na pravnu strukturu, profil rizičnosti, veličinu i/ili složenost institucije (tj. oboriva pretpostavka). U svakom slučaju, institucije bi u svoje planove oporavka trebale uključiti barem jedan pokazatelj iz svake obvezne kategorije navedene u stavku 11.
14. Institucije ne bi trebale ograničiti svoj niz pokazatelja na minimalni popis naveden u Prilogu II. te bi trebale razmatrati uključenje ostalih pokazatelja slijedeći načela utvrđena u glavi II. i u skladu s opisom kategorija utvrđenih u sljedećim glavama ovih Smjernica. S tim ciljem,

Prilog III. uključuje neograničen popis s primjerima dodatnih pokazatelja plana oporavka razvrstanim po kategorijama.

15. Okvir pokazatelja plana oporavka trebao bi:

- a) biti prilagođen poslovnom modelu i strategiji pojedine institucije i biti primjeren njezinom profilu rizičnosti. Trebao bi utvrditi ključne slabosti za koje je najvjerojatnije da će utjecati na financijsku situaciju institucije te dovesti do toga da ona mora odlučiti hoće li aktivirati plan oporavka;
- b) biti primjeren veličini i složenosti svake institucije. Posebice, broj pokazatelja trebao bi biti dostatan da instituciju upozori na pogoršane uvjete u raznim područjima. Istovremeno, broj pokazatelja trebao bi biti primjereno utvrđen i institucije bi trebale biti sposobne njime upravljati;
- c) omogućiti definiranje trenutka kada institucija mora odlučiti hoće li poduzeti opcije iz plana oporavka ili će se suzdržati od njihovog poduzimanja ;
- d) biti usklađen s cjelokupnim sustavom upravljanja rizicima i s postojećim pokazateljima likvidnosti ili kapitala iz plana za nepredvidive okolnosti, te pokazateljima iz plana kontinuiteta poslovanja;
- e) biti integriran u sustav upravljanja institucijom i u postupke internog obavještanja i odlučivanja;
- f) uključivati anticipativne pokazatelje.

16. Prilikom utvrđivanja kvantitativnih pokazatelja plana oporavka, institucija bi trebala razmotriti upotrebu postupnog određivanja više razina pokazatelja („pristup semafora”) kako bi se upravu institucije upozorilo da ti pokazatelji potencijalno mogu biti dosegnuti.

17. Institucija bi pokazatelje plana oporavka trebala ponovno kalibrirati prema potrebi te barem jednom godišnje.

18. Institucija bi trebala biti u mogućnosti nadležnom tijelu objasniti kako su kalibracije pokazatelja plana oporavka postavljene te dokazati da su njihove razine postavljene na odgovarajućoj razini koja im omogućava da budu učinkoviti. U tom kontekstu treba uzeti u obzir snagu i brzinu dosezanja postavljenih razina.

19. Sustavom internog izvještavanja i informiranja uprave institucije trebalo bi se osigurati jednostavno i redovito praćenje pokazatelja od strane institucije te omogućiti pravovremeno podnošenje pokazatelja nadležnima tijelima na zahtjev.

20. Praćenje pokazatelja plana oporavka treba obavljati kontinuirano kako bi se osiguralo da institucija može pravovremeno poduzeti odgovarajuće opcije kako bi ponovo uspostavila svoj financijski položaj nakon značajnog pogoršanja.

Glava III. – Pokazatelji kapitala

21. Pokazateljima kapitala trebalo bi se identificirati svako značajno sadašnje i vjerojatno buduće pogoršanje količine i kvalitete kapitala u društvu koje trajno i kontinuirano posluje, uključujući i povećanje razine financijske poluge.
22. Prilikom odabira pokazatelja kapitala institucije bi trebale razmotriti načine za rješavanje pitanja koja proizlaze iz činjenice da kapacitet tih pokazatelja da omoguće pravodobnu reakciju može biti manji nego kod drugih vrsta pokazatelja, a određene opcije za obnavljanje pozicije kapitala institucije mogu biti podložne duljim razdobljima izvršenja ili većoj osjetljivosti na tržišne i druge uvjete. To se posebno može postići uspostavljanjem anticipativnih projekcija, koja bi trebala uzeti u obzir značajne ugovorne rokove dospjeća koji se odnose na instrumente kapitala.
23. Pokazatelji kapitala trebali bi također biti integrirani u postupak procjene adekvatnosti internog kapitala (ICAAP) institucije u skladu s člankom 73. Direktive 2013/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o pristupanju djelatnosti kreditnih institucija i bonitetnom nadzoru nad kreditnim institucijama i investicijskim društvima, izmjeni Direktive 2002/87/EZ te stavljanju izvan snage direktiva 2006/48/EZ i 2006/49/EZ („Direktiva 2013/36/EU”), te u njezin postojeći sustav upravljanja rizicima.
24. Razine treba kalibrirati na temelju profila rizičnosti institucije i vremena koje je potrebno za aktiviranje opcija iz plana oporavka; također je potrebno uzeti u obzir mogućnost oporavka koja proizlazi iz tih opcija; te uzeti u obzir koliko brzo se situacija vezano uz kapital može promijeniti, s obzirom na konkretne okolnosti institucije.
25. Razine za pokazatelje koji se temelje na regulatornim kapitalnim zahtjevima institucija bi trebala kalibrirati na odgovarajući način kako bi se osiguralo da institucija neće kršiti navedene zahtjeva (uključujući minimalne kapitalne zahtjeve određene u članku 92. Uredbe (EU) 575/2013 i dodatne kapitalne zahtjeve koji se primjenjuju u skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (a) Direktive 2013/36/EU, ali ne uzimajući u obzir nijedan od zahtjeva za zaštitni sloj naveden u poglavlju 4. glave VII. Direktive 2013/36/EU).

Glava IV. – Pokazatelji likvidnosti

26. Pokazateljima likvidnosti trebalo bi biti u mogućnosti upozoriti instituciju na moguće ili stvarno pogoršanje sposobnosti institucije da ispuni svoje tekuće i predviđene potrebe za likvidnošću i financiranjem.
27. Pokazatelji likvidnosti institucije trebaju se odnositi i na kratkoročne i na dugoročne potrebe za likvidnošću i financiranjem institucije te obuhvaćati i ovisnost institucije o tržištu novca i depozitima stanovništva, te prema potrebi razlučiti likvidnost u glavnim valutama.

28. Pokazatelje likvidnosti treba integrirati sa strategijama, politikama, procesima i sustavima koje je uspostavila svaka institucija u skladu s člankom 86. Direktive 2013/36/EU te njezinim postojećim sustavom upravljanja rizicima.
29. Pokazatelji likvidnosti također bi trebali obuhvaćati i druge potencijalne potrebe likvidnosti i financiranja, kao što su izloženosti financiranju unutar grupe i one koje proizlaze iz izvanbilančnih struktura.
30. Razine koje je odredila institucija treba kalibrirati na temelju profila rizičnosti institucije te treba uzeti u obzir koliko se brzo likvidnosna situacija može promijeniti, s obzirom na konkretne okolnosti institucije.
31. Razine treba kalibrirati na temelju profila rizičnosti institucije i vremena koje je potrebno za aktiviranje opcija oporavka te uzeti u obzir mogućnost oporavka koja proizlazi iz tih opcija. Kada se navode minimalni regulatorni zahtjevi primjenjivi na instituciju (uključujući prema potrebi i dodatne zahtjeve za likvidnost u skladu s člankom 105. Direktive 2013/36/EU) – institucija treba kalibrirati pokazatelje na odgovarajućim razinama kako bi se instituciju moglo upozoriti na moguće i/ili stvarne rizike neispunjavanja tih minimalnih zahtjeva.

Glava V. – Pokazatelji profitabilnosti

32. Pokazatelji profitabilnosti trebali bi obuhvaćati sve aspekte povezane s prihodom institucije koji bi mogli dovesti do naglog pogoršanja financijskog položaja institucije uslijed smanjenja zadržane dobiti (ili gubitaka) što utječe na regulatorni kapital institucije.
33. Ova kategorija trebala bi uključivati pokazatelje plana oporavka koji se odnose na gubitke povezane s operativnim rizikom koji mogu imati značajan utjecaj na račun dobiti i gubitka, uključujući, između ostaloga, pitanja u vezi s ponašanjem, vanjskim i unutarnjim prijevarama i/ili ostalim događajima.

Glava VI. – Pokazatelji kvalitete aktive

34. Pokazateljima kvalitete aktive trebalo bi mjeriti i pratiti kretanja kvalitete aktive institucije. Konkretnije, njima bi trebalo naznačiti kada pogoršanje kvalitete aktive može dovesti do točke kada bi institucija trebala razmotriti poduzimanje neke opcije opisane u planu oporavka.
35. U pokazatelje kvalitete aktive mogu se uključiti i stope stanja i kretanja izloženosti prema lošim plasmanima kako bi se prikazala njihova razina i dinamika.
36. Pokazateljima kvalitete aktive trebalo bi obuhvatiti aspekte poput izvanbilančnih izloženosti i utjecaja loših plasmana na kvalitetu aktive.

Glava VII. – Tržišni pokazatelji

37. Tržišni pokazatelji imaju za cilj iskazati očekivanja tržišnih subjekata da će doći do naglog pogoršanja financijskog stanja institucije, što može dovesti do poremećaja u pristupu financiranju i tržištima kapitala. U skladu s ovim ciljem, okvir kvalitativnih i kvantitativnih pokazatelja trebao bi se donositi na sljedeće vrste pokazatelja:

- a) pokazatelji na temelju vlasničkog kapitala koji pokazuju razlike u cijeni dionice trgovačkih društava uvrštenih na burzu ili omjeri kojima se mjeri odnos između knjigovodstvene i tržišne vrijednosti vlasničkog kapitala;
- b) pokazatelji na temelju duga koji pokazuju očekivanja pružatelja usluga financiranja putem tržišta novca, kao što su kreditna marža na osnovi statusa neispunjavanja obveza na ugovore o razmjeni,
- c) pokazatelji povezani s portfeljem koji pokazuju očekivanja u odnosu na određene oblike imovine relevantne za svaku instituciju (npr. nekretnine);
- d) snižavanje kreditnog rejtinga (dugoročnog i/ili kratkoročnog) budući da ona odražavaju očekivanja agencija za kreditni rejting koja mogu dovesti do brzih promjena u očekivanjima tržišnih subjekata u vezi s financijskim položajem institucije.

Glava VIII. – Makroekonomski pokazatelji

38. Makroekonomski pokazatelji imaju za cilj prikaz znakova pogoršanja gospodarskih uvjeta u kojima institucija posluje, odnosno koncentracija izloženosti ili izvora financiranja.

39. Makroekonomski pokazatelji trebaju se temeljiti na mjerenjima koja utječu na rad institucije u određenim zemljopisnim područjima ili poslovnim sektorima koji su relevantni za instituciju.

40. Makroekonomski pokazatelji trebali bi uključivati sljedeće tipologije:

- a) zemljopisni makroekonomski pokazatelji, koji se odnose na različita zemljopisna područja u kojima institucija posluje, uzimajući u obzir i rizike koji proizlaze iz potencijalnih pravnih prepreka;
- b) sektorski makroekonomski pokazatelji koji se odnose na glavne sektore gospodarske aktivnosti kojima je institucija izložena (npr. prijevoz, nekretnine).

Glava IX. – Završne odredbe i provedba

41. Smjernice se primjenjuju od 31. srpnja 2015.

Prilog I. - Kategorije pokazatelja plana oporavka

Kategorije pokazatelja plana oporavka (prve su četiri kategorije obvezne, dok se zadnje dvije mogu isključiti ako institucija obrazloži da nisu za nju prikladne)
Obvezne kategorije
1. Pokazatelji kapitala
2. Pokazatelji likvidnosti
3. Pokazatelji profitabilnosti
4. Pokazatelji kvalitete aktive
Kategorije koje podliježu oborivoj pretpostavci
5. Tržišni pokazatelji
6. Makroekonomski pokazatelji

Prilog II. - Minimalni popis pokazatelja plana oporavka

Minimalni popis pokazatelja plana oporavka (za svaki pokazatelj institucija može obrazložiti da joj on nije prikladan, no u tom ga slučaju treba zamijeniti drugim pokazateljem koji je prikladniji za navedenu instituciju)	
1. Pokazatelji kapitala	
a)	Stopa redovnog osnovnog kapitala
b)	Stopa ukupnog kapitala
c)	Omjer financijske poluge
2. Pokazatelji likvidnosti	
a)	Koeficijent likvidnosne pokrivenosti
b)	Koeficijent neto stabilnih izvora financiranja
c)	Trošak financiranja na međubankovnom tržištu
3. Pokazatelji profitabilnosti	
a)	(Profitabilnost imovine) ili (Profitabilnost kapitala)
b)	Značajni gubici s osnove operativnog rizika
4. Pokazatelji kvalitete imovine	
a)	Stopa porasta loših plasmana u ukupnim plasmanima
b)	Pokrivenost loših plasmana ispravcima vrijednosti
5. Tržišni pokazatelji	
a)	Kreditni rejting s negativnom ocjenom ili sniženje kreditnog rejtinga
b)	Kreditni raspon na osnovi statusa neispunjavanja obveza na ugovore o razmjeni (CDS)
c)	Promjena cijene dionica
6. Makroekonomski pokazatelji	
a)	Promjene BDP-a
b)	CDS koji izdaju države

Prilog III. – Primjer popisa dodatnih pokazatelja plana oporavka

Dodatni pokazatelji plana oporavka (neiscrpn popis služi samo kao primjer)	
1. Pokazatelji kapitala	
a)	(Zadržana dobit i rezerve) / Ukupni vlasnički kapital
b)	Nepovoljni podaci o financijskom položaju značajnih drugih ugovornih strana
2. Pokazatelji likvidnosti	
a)	Koncentracija likvidnosti i izvora financiranja
b)	Trošak ukupnog financiranja (financiranje stanovništva i na međubankovnom tržištu)
c)	Prosječni rok dospijeca financiranja na međubankovnom tržištu
d)	Ročna neusklađenost po ugovorima
e)	Dostupna neopterećena imovina
3. Pokazatelji profitabilnosti	
a)	Omjer troškova i prihoda (Operativni troškovi / Operativni prihodi)
b)	Neto kamatna marža
4. Pokazatelji kvalitete imovine	
a)	Loši plasmani umanjeni za ispravke vrijednosti/ Vlasnički kapital
b)	(Bruto loši plasmani) / Ukupni plasmani
c)	Stopa rasta pogoršanja financijske imovine
d)	Loši plasmani prema značajnoj zemljopisnoj ili sektorskoj koncentraciji
e)	Restrukturirane izloženosti ¹ / Ukupne izloženosti
5. Tržišni pokazatelji	
a)	Omjer cijena / knjigovodstvena vrijednost
b)	Reputacijska prijetnja instituciji ili značajna reputacijska šteta
6. Makroekonomski pokazatelji	
a)	Kreditni rejting s negativnom ocjenom ili sniženje kreditnog rejtinga država
b)	Stopa nezaposlenosti

¹ „Restrukturirane izloženosti” kako su definirane člancima 163. do 183. Provedbene uredbe Komisije (EU) br. 680/2014 od 16. travnja 2014. o utvrđivanju provedbenih tehničkih standarda o nadzornom izvješćivanju institucija u skladu s Uredbom (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća.